
EKO KALENDARZ

16 KWIETNIA

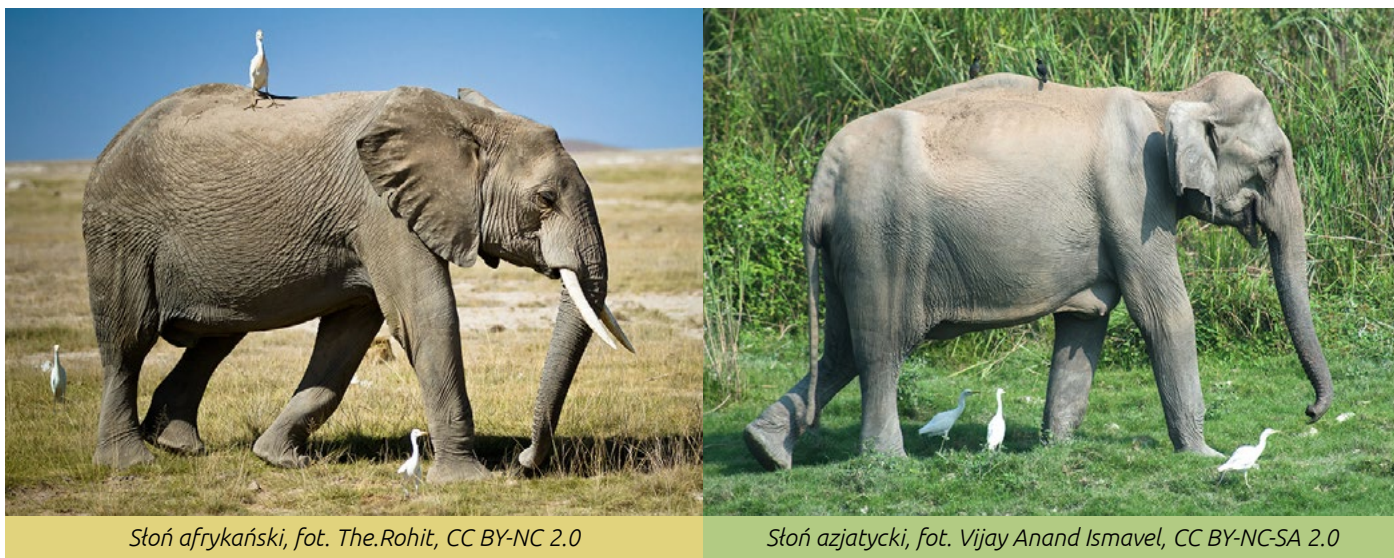
— Dzień Ochrony Słoni —

WWW.EKOKALENDARZ.PL

Słonie Afrykańskie i Azjatyckie

Obecnie na świecie żyją dwa gatunki słonie: azjatycki, zwany również indyjskim i afrykański (niektórzy badacze jako osobny gatunek traktują afrykańskiego słonia leśnego). Słonie azjatyckie i afrykańskie, choć należą do jednej rodziny to różnią się na tyle, że dość łatwo je odróżnić, gdy zna się kilka cech charakterystycznych obu gatunków. Przyjrzyjmy się im bliżej.

Słoń afrykański, fot. The.Rohit, CC BY-NC 2.0

Słoń azjatycki, fot. Vijay Anand Ismavel, CC BY-NC-SA 2.0

Uszy

Spójrz na uszy obydwu gatunków i na mapę świata. Widzisz związek? Uszy słonia afrykańskiego są duże (dorastają do 1,5 m długości), z równymi brzegami i nieco przypominają kształtem kontynent afrykański. Uszy słonia indyjskiego są mniejsze, tak jak Indie mniejsze są od całej Afryki, bardziej postrzępione jak linia brzegowa Indii. Poza tym uszy słonia afrykańskiego wystają ponad szyję i ramiona, a uszy słonia azjatyckiego zwisają poniżej.

Kształt głowy

Kiedy patrzysz na wprost – czubek głowy słonia afrykańskiego jest bardziej zaokrąglony, zaś głowa słonia indyjskiego przypomina wypiętą pupę człowieka z dwoma pośladkami i wcięciem po środku.

Tułów

Słonie afrykańskie i indyjskie różnią się nie tylko kształtem głowy i uszu ale również budową ciała. Słoń indyjski jest jakby garbaty, na plecach ma wybrzuszenie i jest to jego najwyżej położona część pleców, ramiona (czyli miejsce nad przednimi kończynami) ma zapadnięte. Słoń afrykański ma wygiętą w dół (zapadniętą) dolną część kręgosłupa (czyli tę bliżej ogona), a najwyżej położone są ramiona. Skóra słonia afrykańskiego jest bardziej pomarszczona, obwisła, jakby trochę za duża.

Wielkość

W przypadku obydwu gatunków samice są mniejsze od samców. Słonie afrykańskie są znacznie większe od słoni azjatyckie i potrafią dorastać do 3-4 m wysokości, podczas gdy słonie azjatyckie osiągają zwykle od 2 do 3,5 m. Masa słoni afrykańskich sięga 4-7 ton, a słoni azjatyckich 3-5 ton.

Ciosy

Zarówno samce jak i samice słonie afrykańskich mają duże, grube ciosy. W przypadku słoni indyjskich ciosy wyrastają samcom i to tylko niektórym, u samic prawie całkiem zanikły. Ciosy słoni azjatyckich są mniejsze i cieńsze, niż u ich afrykańskich kuzynów.

Trąba

Trąba słoni afrykańskich zakończona jest dwoma wyrostkami tzw. palcami, które służą do chwytania i podnoszenia przedmiotów. Słonie azjatyckie mają tylko jeden „palec”.

Paznokcie

Słonie mają na nogach paznokcie, słonie azjatyckie (i leśna odmiana słonia afrykańskiego) mają łącznie 18 paznokci (po 5 na przednich nogach i po 4 na tylnych), zaś żyjące na sawannie słonie afrykańskie mają ich tylko 14 (po 4 paznokcie na przednich nogach i po 3 na tylnych).

Dieta

Wszystkie słonie są roślinożerne jednak ich dieta różni się. Słonie afrykańskie zjadają więcej liści, a azjatyckie więcej traw.

Słoń afrykański

Słoń azjatycki

Słonie Afrykańskie

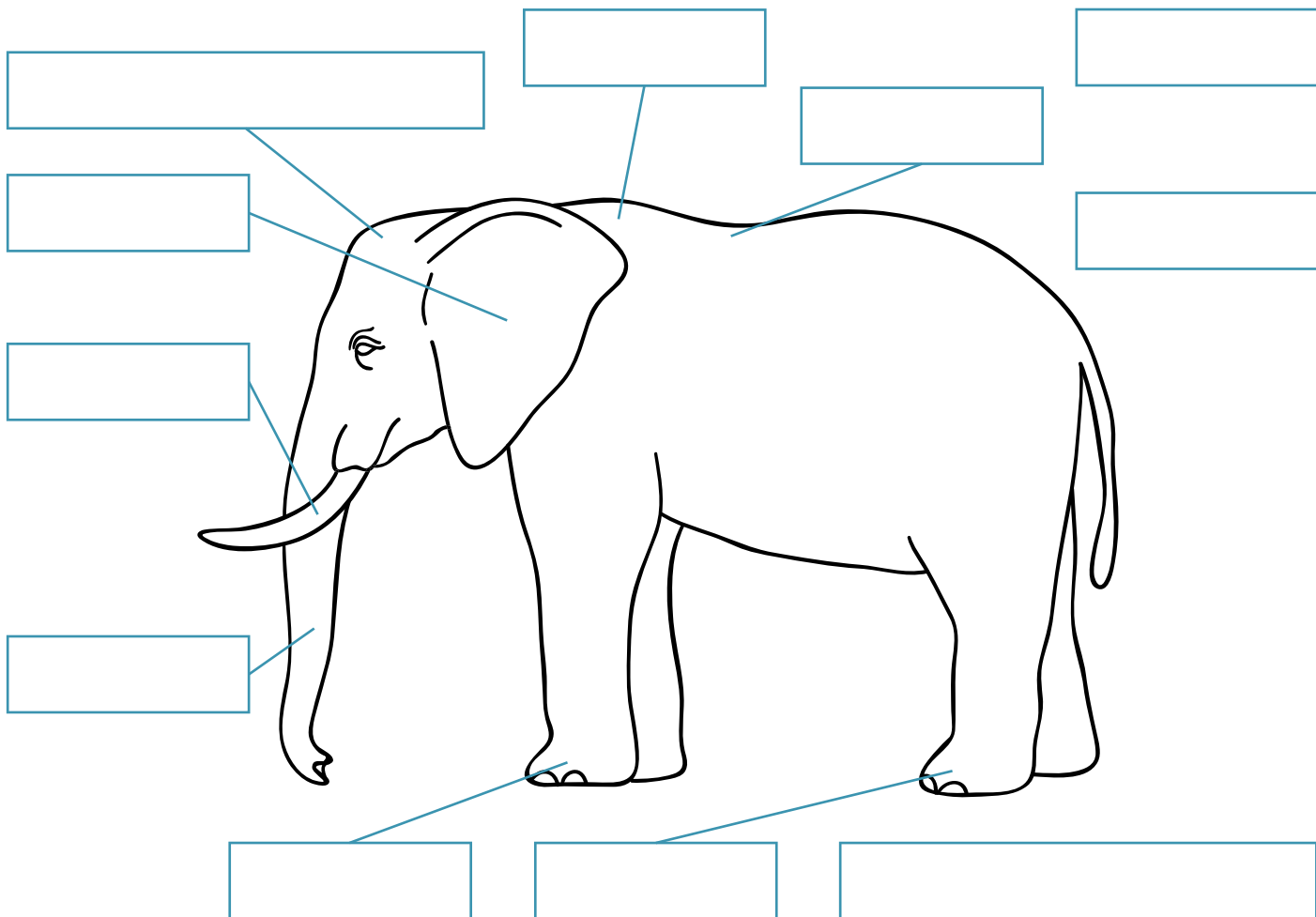
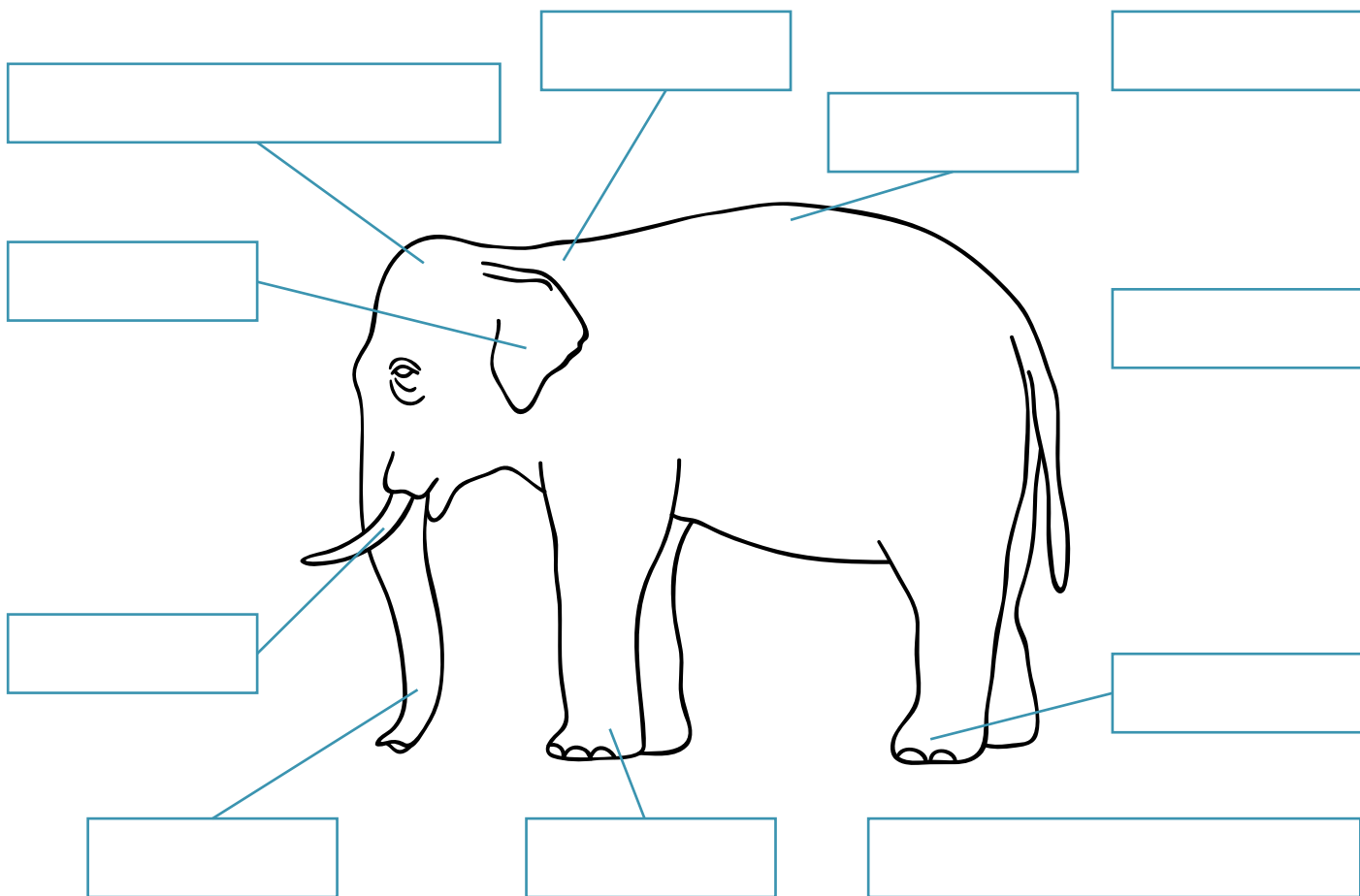

Słonie Azjatyckie

Zadanie

Przeczytaj powyższy opis, a następnie wytnij podpisy i przyporządkuj je do rysunków stoni umieszczając w odpowiednich miejscach. Przyklej je klejem. Możesz pokolorować stonie.

Stoń afrykański	trąba zakończona dwoma „palcami” cztery paznokcie na przednich nogach trzy paznokcie na tylnych nogach wielkie uszy wystające ponad ramiona	Stoń azjatycki	trąba zakończona jednym „palcem” pięć paznokci na przednich nogach cztery paznokcie na tylnych nogach małe, poszarpane, zwisające uszy
Stoń afrykański	trąba zakończona dwoma „palcami” cztery paznokcie na przednich nogach trzy paznokcie na tylnych nogach wielkie uszy wystające ponad ramiona	Stoń azjatycki	trąba zakończona jednym „palcem” pięć paznokci na przednich nogach cztery paznokcie na tylnych nogach małe, poszarpane, zwisające uszy
Stoń afrykański	trąba zakończona dwoma „palcami” cztery paznokcie na przednich nogach trzy paznokcie na tylnych nogach wielkie uszy wystające ponad ramiona	Stoń azjatycki	trąba zakończona jednym „palcem” pięć paznokci na przednich nogach cztery paznokcie na tylnych nogach małe, poszarpane, zwisające uszy
głowa zaokrąglona na czubku		głowa zaokrąglona na czubku	
głowa składająca się z dwóch koputek z wcięciem pośrodku		głowa składająca się z dwóch koputek z wcięciem pośrodku	
zapadnięty kręgosłup	kręgosłup wybrzuszony w środkowej części	zapadnięty kręgosłup	kręgosłup wybrzuszony w środkowej części
najwyższy punkt pleców na ramionach	zapadnięte ramiona	najwyższy punkt pleców na ramionach	zapadnięte ramiona
grube i długie ciosy	małe i wąskie ciosy	grube i długie ciosy	małe i wąskie ciosy
zjada więcej liści	zjada więcej traw	zjada więcej liści	zjada więcej traw
osiąga od 3 do 4 m wysokości i waży od 4 do 7 ton	osiąga od 3 do 4 m wysokości i waży od 4 do 7 ton	osiąga od 3 do 4 m wysokości i waży od 4 do 7 ton	osiąga od 3 do 4 m wysokości i waży od 4 do 7 ton
osiąga od 2 do 3,5 m wysokości i waży od 3 do 5 ton	osiąga od 2 do 3,5 m wysokości i waży od 3 do 5 ton	osiąga od 2 do 3,5 m wysokości i waży od 3 do 5 ton	osiąga od 2 do 3,5 m wysokości i waży od 3 do 5 ton

Uwolnić słońca!

Materiały:

farby, plastelina lub modelina, tektura lub sklejka, klej, papier, inne materiały plastyczne

Celem zajęć jest uwrażliwienie dzieci na cierpienie dzikich zwierząt żyjących w niewoli. Zajęcia rozpocznij od pytania, jakie zwierzęta najczęściej można spotkać w ogrodach zoologicznych. W jakich warunkach żyją? Możesz zadać pytania pomocnicze, np. na jakiej powierzchni mieszkają? Jak urządzone są ich klatki? Co jedzą? Czy mają kontakt ze zwierzętami swojego gatunku? Czy mogą się rozmnażać? Czy mogą zachowywać się w naturalny dla siebie sposób? Czy panujący w Polsce klimat im odpowiada? Czy przestrzeń, którą zajmują jest wystarczająca do ich stylu życia? Czy zwierzęta w zoo są szczęśliwe? Przeczytaj na głos artykuł pt. „Słońca Mali – 40 lat samotności za kratami zoo”. Porozmawiajcie o historii Mali i o wrażeniach dzieci po wysłuchaniu artykułu. Wspólnie zastanówcie się, czy da się stworzyć takie zoo, żeby zwierzęta w nim mieszkające były szczęśliwe? Jeśli tak, to jak powinno wyglądać? Jakie zwierzęta mogłyby tam mieszkać? Wszystkie postulaty zapisuj na arkuszu papieru. Na zakończenie poproś dzieci, aby wyobraziły sobie, że Mali zostaje wypuszczona z zoo i przeniesiona do schroniska dla słoń. Obejrzyjcie w internecie zdjęcia z tego typu schronisk (np. www.elephantnaturepark.org lub www.sheldrickwildlifetrust.org). Przygotuj duży arkusz brystolu lub wielką tekturę i wspólnie całą grupą zbudujcie makietę schroniska dla słoń, gdzie Mali spotka wielu przyjaciół, będzie miała miejsce do spacerów, kąpieli w błocie i cień drzew.

Informacje dodatkowe:

Wielokrotnie w dyskusjach na temat zoo pojawia się argument o wartości edukacyjnej ogrodów zoologicznych. Okazuje się jednak, iż tak wydawałoby się ciekawe dla nas zwierzęta egzotyczne jak słoń czy tygrys nie nauczą nas o sobie niczego poza tym, jak wygląda ich powłoka cielesna. Niemożliwe i wręcz niewskazane jest rozpatrywanie danego gatunku bez powiązania z jego naturalnym środowiskiem. Ogrody zoologiczne prezentują wypaczony wizerunek zwierzęcia, z okaleczoną psychiką i nienaturalnym behawiorem. Zwierzęta nie zachowują się jak na wolności, nie odżywiają się tak jak w naturze, znacznie rzadziej się rozmnażają. Wycieczka do zoo nauczyć nas może jedynie tego, jak cierpieć mogą zwierzęta na niewiarygodnie małych betonowych wybiegach, w obcym sobie klimacie, narażone na zaczepki ze strony publiczności. O wiele więcej o hipopotamach, małpach czy żyrafach dowiemy się oglądając znakomicie zrealizowane filmy przyrodnicze.

Tymczasem zachłystując się egzotyką zapominamy o zwierzętach mieszkających w Polsce. Ile dzieci mieszkających w wielkich miastach widziało sarnę, dziki czy chociażby krowę czy kozę. Czy nie byłoby milej zobaczyć na ogromnym leśnym wybiegu stado saren, czy pogłaskać kozę. Na pewno więcej można byłoby nauczyć się o życiu zwierząt, a ponadto dzieci nauczyłyby się szacunku do zwierząt, a nie przedmiotowego ich traktowania; tego, że zwierzęta można wykorzystywać dla własnej rozrywki, jak to się dzieje w tradycyjnym zoo.

Więcej informacji:

www.polskiezoo.info

www.vege.com.pl/zwierzeta/dlaczego-nie-chodze-do-zoo.html

Słonica Mali – 40 lat samotności za kratami zoo

Czterdzieści lat temu mała słonica, o imieniu Mali, ucząca się właśnie pływać została porwana i brutalnie oddzielona od swojej matki. Została wystana w charakterze prezentu dla ówczesnego prezydenta Filipin. Zamiast przestronnej i niczym nie ograniczonej przyrody otrzymała betonowy wybieg otoczony zimnym murem. Nigdy więcej nie widziała już swojej matki. Nigdy więcej nie widziała żadnego innego słonia. Mali jest od 40 lat całkowicie samotna. Zoo, w którym została zamknięta to nie jest jej prawdziwy dom.

Z biegiem lat Mali popadała w coraz większą depresję. Dzień w dzień, przez kolejne 40 lat zerkąta na te same betonowe ściany swojego więzienia. Nie widziała drzew ani trawy. Tylko beton. Do cierpienia psychicznego dołączyły fizyczne bóle związane z zapaleniem stawów. Aby zmniejszyć ból Mali spędza całe dni oparta o mur. W naturze słonie wędrują dziennie kilkadziesiąt kilometrów. Mali nie może przejść nawet jednego.

Ogród zoologiczny całkowicie ignoruje problemy słonia. Dopóki zwierzak przynosi zyski finansowe i ściąga publiczność nie ma powód aby wydawać dodatkowe pieniądze na jego utrzymanie. Taka jest logika pracy w zoo. Dzisiaj, wiemy już o słoniach coraz więcej. Wiemy, że izolacja społeczna i samotność to dla tych zwierząt okrutna tortura. Nikt z nas nie jest w stanie sobie wyobrazić szkód jakie w umyśle Mali wywołały 40 lata izolacji.

Schronisko Elephant Sanctuary Boon Lott próbuje wykupić Mali i dać jej odpowiednie schronienie – setki hektarów łąk, rzeki, świeże owoce. Urzędnicy nie chcą jednak oddać słonia bez walki. Mali ma coraz mniej czasu. Jeżeli nie zostanie jej udzielona odpowiednia opieka medyczna, a warunki życia nie ulegną poprawie – Mali już nigdy nie poczuje pod stopami prawdziwej ziemi.

To nie jest odosobniona historia. Setki dzikich zwierząt porywanych jest co roku na potrzeby parków rozrywki, cyrków i ogrodów zoologicznych. Bojkotuj przemysł związany z wykorzystywaniem zwierząt do rozrywki. Za ich kolorowymi plakatami kryją się setki dramatycznych historii, zamkniętych, izolowanych i torturowanych zwierząt.

Jeżeli chcesz pomóc Mali podpisz petycję w jej sprawie!:

www.change.org/p/urgent-take-action-to-save-lonely-miserable-elephant

Źródło:

<http://www.blog.viva.org.pl/2015/02/16/slon-mali-40-lat-samotnosci-za-kratami-zoo/>

<http://www.onegreenplanet.org/animalsandnature/mali-the-elephant-in-prison-for-forty-years/>

Słonie pod ochroną

Słonie, największe zwierzęta lądowe żyjące na Ziemi, z charakterystycznymi trąbami i uszami, znane wszystkim dzieciom, bohaterowie książek i ulubieńcy wielu osób, przynoszące szczęście i budzące zainteresowanie zwierzęta są poważnie zagrożone. Ogromne, majestatyczne zwierzę w naturalnym środowisku nie ma wrogów poza... człowiekiem. Zarówno słonie afrykańskie, jak i azjatyckie gatunki znajdują się w czerwonej księdze gatunków zagrożonych IUCN. Naukowcy szacują, że sto lat temu populacja słoni afrykańskich liczyła do 5 do 10 mln osobników. W 2012 r. było ich już tylko ok. 400-500 tys. Słoni azjatyckich jest tylko ok. 40 tysięcy.

Słonie zagrożone są z dwóch podstawowych powodów. Pierwszym z nich jest utrata siedlisk czyli miejsca gdzie mogą spokojnie żyć. Na Ziemi żyje coraz więcej ludzi, potrzebują oni coraz więcej jedzenia. Oznacza to, że w miejscu lasów i terenów niezagospodarowanych pojawiają się miasta, wsie i pola uprawne. A przecież ogromne słonie w porównaniu z innymi zwierzętami potrzebują znacznie większych siedlisk ze względu na ich wymagania żywieniowe.

Drugim problemem wyniszczającym słonie jest kłusownictwo. Słonie są zabijane dla mięsa, skóry ale przede wszystkim kości słoniowej. Ciosy słoni (tzw. kły z których powstaje kość słoniowa) nie wypadają jak mleczaki u ludzi. Aby je zdobyć, ludzie mordują słonie. Z kości słoniowej wyrabia się biżuterię, elementy instrumentów, rzeźby i figurki. Choć słonie są zwierzętami chronionymi przez prawo międzynarodowe to i tak są zabijane. Rocznie ginie ich ponad 30 tysięcy, czyli co 15 minut jeden. Kłusownicy korzystają z nowoczesnych metod namierzania słoni, dysponują nowoczesną bronią i tworzą zorganizowane grupy przestępcze, działające na skalę międzynarodową. Kłusownictwo i handel kością słoniową jest na najwyższym poziomie od 25 lat. Kłusownicy potrafią zabić kilkadziesiąt słoni jednego dnia, a cenne kości przemyć do Azji czy Europy.

Kość słoniowa osiąga rekordowe ceny w Chinach i Japonii (cena hurtowa wzrosła od 5 dolarów za kilogram w 1989 roku do 2100 dolarów za kilogram w 2014 roku, ceny detaliczne są jeszcze wyższe), co powoduje, że kłusownictwo się po prostu opłaca, a słonie wciąż tracą życie.

W 1989 roku obydwie gatunki słoni znalazły się na liście zwierząt objętych specjalną międzynarodową ochroną w ramach (w I załączniku) Konwencji Waszyngtońskiej o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem, co oznacza zakaz handlu kością słoniową i innymi częściami ciał słoni oraz samymi zwierzętami. Pamiętaj, nigdy nie kupuj rzeczy wykonanych z kości słoniowej, nie przywoź takich pamiątek z dalekich podróży. Jest to nie tylko nielegalne, a w dodatku produkty te okupione są śmiercią zwierząt.

Wiesz, że...

- Ciosy słonia (tzw. kły) to jego górne siekacze. Rosną bez przerwy przez całe życie słonia.
- Duże i grube kły posiadają samce i samice słoni afrykańskich. W przypadku słoni indyjskich kły rosną głównie samcom, ale tylko niektórym.
- Największe ciosy słonia, jakie zarejestrowano, miały długość ponad 3 m i ważyły prawie 140 kg.
- Tak jak ludzie są prawo- bądź leworęczni, tak słonie są prawo- lub lewokielne. Ponieważ kiel dominujący jest częściej używany, często też jest bardziej zaokrąglony na końcu i starty.
- Kły pełnią bardzo ważną rolę w życiu słoni. Są używane do kopania (np. do wykopywania korzeni czy dokopywania się do wody), wywracania drzew, zdrapywania kory, oczyszczania ścieżki z gałęzi drzew i krzewów. Mogą również służyć do walki. Pomagają również oznaczać terytorium.

Jak pomóc słoniom?

Wpłać darowiznę organizacji zajmującej się ochroną słoni np. [The David Sheldrick Wildlife Trust](#). Jest to organizacja, która mieści się w Kenii w Afryce i zajmuje się pomocom osieroconym słoniom i nosorożcom. Możesz wybrać jednego spośród 150 słoniątek, któremu chcesz pomagać. Aby zostać przybranym rodzicem dla słonika należy wpłacić 50 dolarów czyli ok. 200 zł. Może wspólnie z kolegami z klasy zorganizujecie kiermasz, a zdobyte pieniądze przeznaczą na pomoc słoniom?

Poszukaj w internecie artykułów nt. organizacji zajmujących się słoniami, dowiedz się co robią te organizacje i w jaki sposób wspierają słonie

np. www.national-geographic.pl/drukuj-artykul/juz-nie-sieroty

www.podroze.onet.pl/w-sierocincu-dla-slony/y7c41

www.vetnolimits.com/2012/02/01/sierociniec-i-osrodek-rehabilitacyjny-dla-slony-w-nairobi-im-davida-sheldricka-david-sheldrick-wildlife-trust

Zrezygnuj raz na zawsze z [chodzenia do cyrku z tresurą](#) oraz do zoo. Namów do tego kolegów i koleżanki. Przygotuj artykuł do gazetki szkolnej na temat zoo lub cyrku lub przygotuj i rozdaj ulotki. Poproś dyrektora szkoły, by nie zezwalał na reklamowanie i rozdawanie w szkole biletów do cyrku. Nie kupuj produktów z kości słoniowej, zadeklaruj swoje postanowienie na stronie www.96elephants.org

Bądź świadomym konsumentem i chroń siedliska słoni, wybierając kawę wybieraj kawę z małych spółdzielni z certyfikatem sprawiedliwego handlu i zrezygnuj z produktów zawierających olej palmowy – wielkie plantacje kawy i oleju palmowego zakładane są na terenach będących siedliskami słoni. Kupując drewno wybieraj to z certyfikatem FSC.

Włącz się w jedną z akcji poświęconych słoniom (np. podpisz petycję www.iworry.org/action, www.bloodyivory.org/stop-the-ivory-trade lub weź udział w happeningu organizowanym przez lokalną organizację).

Dowiedz się więcej o słoniach, przeczytaj książkę, artykuł, obejrzyj film. Zараżaj innych swoją troską o słonie.

Jak duży jest mózg słońa i inne ciekawostki o słońiach

Przeczytaj ciekawostki i zilustruj wybrane ciekawymi porównaniami, jak w przykładzie poniżej.

- Mózg słońa waży 5 kg. Słonie mają bardzo rozwinięty hipokamp czyli obszar mózgu odpowiedzialny za emocje i świadomość przestrzenną. U słońi można zaobserwować smutek, poczucie humoru, współczucie, samoświadomość. Są altruistyczne czyli potrafią bezinteresownie pomagać członkom swojego stada ale także innym zwierzętom.
(rysunek mózgu na wadze a na drugiej szali 5 kg cukru)
 - Słonie potrafią korzystać z narzędzi, mają wysoko rozwiniętą zdolność uczenia się oraz umiejętność współpracy.
 - Stada słońi są stada są matriarchalne czyli szefową jest samica – najstarsza i najlepiej doświadczona. Przewodniczka stada decyduje którądy, jaką prędkością stado wędruje i kiedy odpoczywa. Samice żyją w spokrewnionych grupach liczących około 15 osobników. Żyjące ze sobą słońice są bardzo silnie związane, pomagają sobie i wspierają, nie porzucają chorych czy słabych.
 - Ciąża słońi afrykańskich trwa 22 miesiące, a mały słońik po narodzeniu waży ok. 150 kg i jest niewidomy. Pozostałe samice w stadzie pomagają matce w opiece nad małym, tak by matka mogła spokojnie najeść się i dzięki temu wyprodukować wystarczającą ilość mleka.
 - Młode samce słońi żyją w chłopackich, kawalerskich stadach aż do osiągnięcia dojrzałości. Wówczas rozpoczynają samotne życie.
 - Słonie potrafią rozpoznać się w lustrze.
 - Słonie chronią się przed szkodliwym promieniowaniem słonecznym tarzając się w błocie i obrzucając piaskiem. By słońiątką przed słońcem mamy obsypują je piaskiem i staną przy nich gdy śpią, by dać im cień.
 - Słonie są bardzo towarzyskie, często się dotykają się i głaskają, chwytają trąbami. Troszczą się i dbają o chorych i starszych o członków stada. Opłakują zmarłe słońie niezależnie czy z są z tego samego stada, a także grzebią zmarłych pod gałązkami.
 - Dorosły słoń wypija około 200 litrów wody dziennie.
 - Nie przepadają za owadami i innymi małymi stworzeniami. Szczególnie nie lubią gdy któreś wejście im do wrażliwej trąby.
 - Słonie śpią na stojąco.
 - Słonie potrafią porozumiewać się ze sobą gdy są blisko mogą rozmawiać chrząkając, a gdy chcą przekazać wiadomość na dużą odległość (np. kilku kilometrów) tupią nogami. Dźwięki te niestety dla ludzkiego ucha są słyszalne przez słońie, które mają uszy czule na niskie dźwięki.
 - Wielkie uszy słońi pomagają im regulować temperaturę ciała. Powierzchnia ucha słońia afrykańskiego może dochodzić do 2 m².
 - Słonie są roślinożerne, na jedzeniu spędza od 16 do 20 godzin dziennie. Zjadają od 150 do 250 kg roślin: liści, gałązek, kory, miękkiego drewna, korzeni i owoców.
 - Słoń biega z prędkością 8-9 km na godzinę czyli szybciej niż człowiek.
 - Słonie chodzą na palcach, a ich stopy są bardzo delikatne i miękkie, dlatego słońie potrafią się tak bezszelestnie przemieszczać pomimo swych rozmiarów i masy.
 - Julian Tuwim mylił się pisząc wierszyk o słońiu Trąbalskim. Słonie mają doskonałą pamięć.
-

Trąba – trąbka

Materiały:

dla każdego ucznia 2 papierowe duże talerzyki oraz papierowa trąbka urodzinowa oraz mazaki, farby lub kredki, zszywacz, taśma klejąca, opcjonalnie gumka kapeluszowa

Pomaluj oba talerzyki. Jeden z nich przetnij na pół, będą to uszy słonia. Z każdej połówki odetnij trójkąty na kły. Przyczep je zszywaczem do boków głowy czyli drugiego talerzyka. Wytnij otwory na oczy (dopasuj rozstaw oczu do swojej twarzy). Natnij talerzyk nożyczkami lub nożykiem do papieru na krzyż, linie nie powinny mieć więcej niż 1,5 cm długości. W nacięcie włóż gwizdek od urodzinowej trąbki, tak by trąbka zamieniła się w trąbę słonia. Trąbka powinna być zwinięta do dołu. Połącz trąbkę z głową słonia za pomocą taśmy klejącej. Doklej kły. Jeśli chcesz, za pomocą zszywacza zamocuj gumkę kapeluszową w taki sposób by maskę można było wygodnie nosić na głowie.

Pamiętasz że słonie są zwierzętami stadnymi? Dorosłe samice spędzają czas wspólnie ze swoimi siostrami, ciociami, kuzynkami, córkami, wnuczkami a także małymi wnukami. Chłopcy w wieku młodzieńczym odłączają się od samic by tworzyć paczkę kawalerów. Dopiero dojrzałe panowie wybierają samotnicze życie. Odegraj z przyjaciółmi sceny z życia słoni.

Słoniowa trąba skarpetkowa

Obok rozmiarów, trąba jest najbardziej charakterystycznym elementem słonia. Jest ona bardzo ważną dla słonia częścią ciała i pełni wiele ról. W rzeczywistości trąba to wydłużone połączenie nosa i górnej wargi. Jest bardzo czuła, wrażliwa, chwytna i zręczna. Naukowcy twierdzą, że za zręczność słoniowej trąby odpowiada nawet 40 tysięcy mięśni. Za jej pomocą słoń jest w stanie wyczuć rozmiar, kształt i temperaturę obiektu którego dotyka. Trąba słoni afrykańskich zakończona jest dwoma wyrostkami tzw. palcami, które służą do chwytania i podnoszenia przedmiotów. Słonie azjatyckie mają tylko jedno „palec”.

Trąba jak ludzki nos służy słoniom do oddychania i wąchania, ale również podobnie jak ludzka ręka służy do chwytania, zbierania, przenoszenia, głaskania i smyrania. Za pomocą trąby może zrywać owoce, liście, gałęzie i trawę, wrywać większe rośliny a nawet drzewa. Słoń nie tylko podaje sobie trąbą pokarm do usta, ale także wstępnie go rozdrabnia.

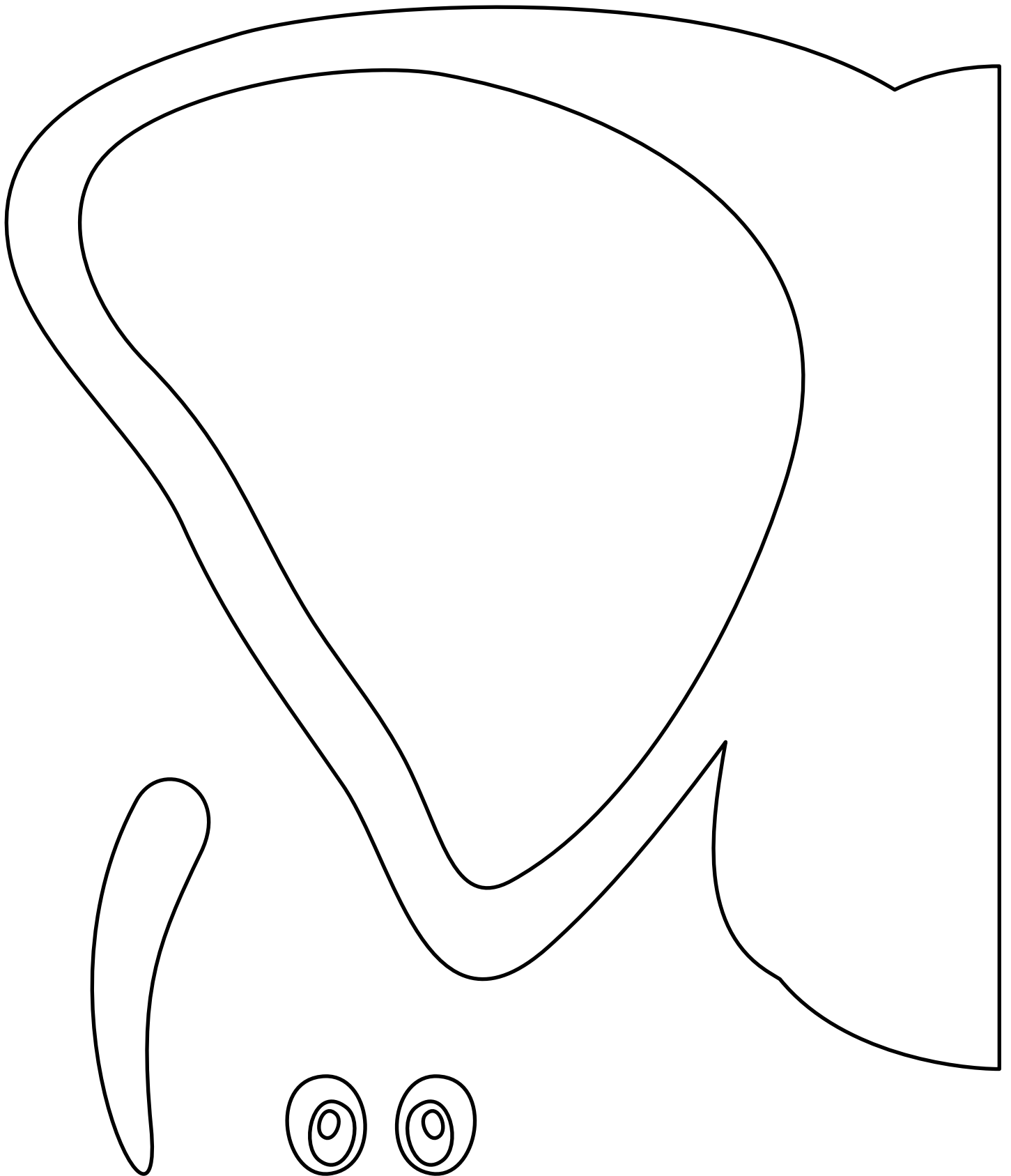
Trąba jest też dość pojemnym zbiornikiem na płyn. Słonie używają jej do picia, ale nie wciągają trąbą wody jak rurką, lecz nabierają ją do trąby a następnie wlewają ją sobie do ust. Na raz w trąbie mieści się do kilka litrów wody. Nabierając wodę do trąby mogą robić sobie (lub innym) prysznic, dzięki czemu nawet korzystając z płytkiego zbiornika mogą się łatwo ochłodzić. Podczas pływania w głębokiej wodzie (tak! słonie świetnie pływają!), trąba funkcjonuje jej rurka nurka. Słonie mają dość dobry węch i z daleka mogą wywąchać pożywienie lub inne słonie. Trąba służy również do opieki nad młodymi, utrzymywania kontaktów w stadzie, zabaw i pieszczoł. Za pomocą trąby słonie się komunikują. Uniesiona w górę trąba znaczy tyle co „uważaj, jestem zły” albo „jestem silniejszy od ciebie”. Wymachując trąbą słonie się bronią przed innymi.

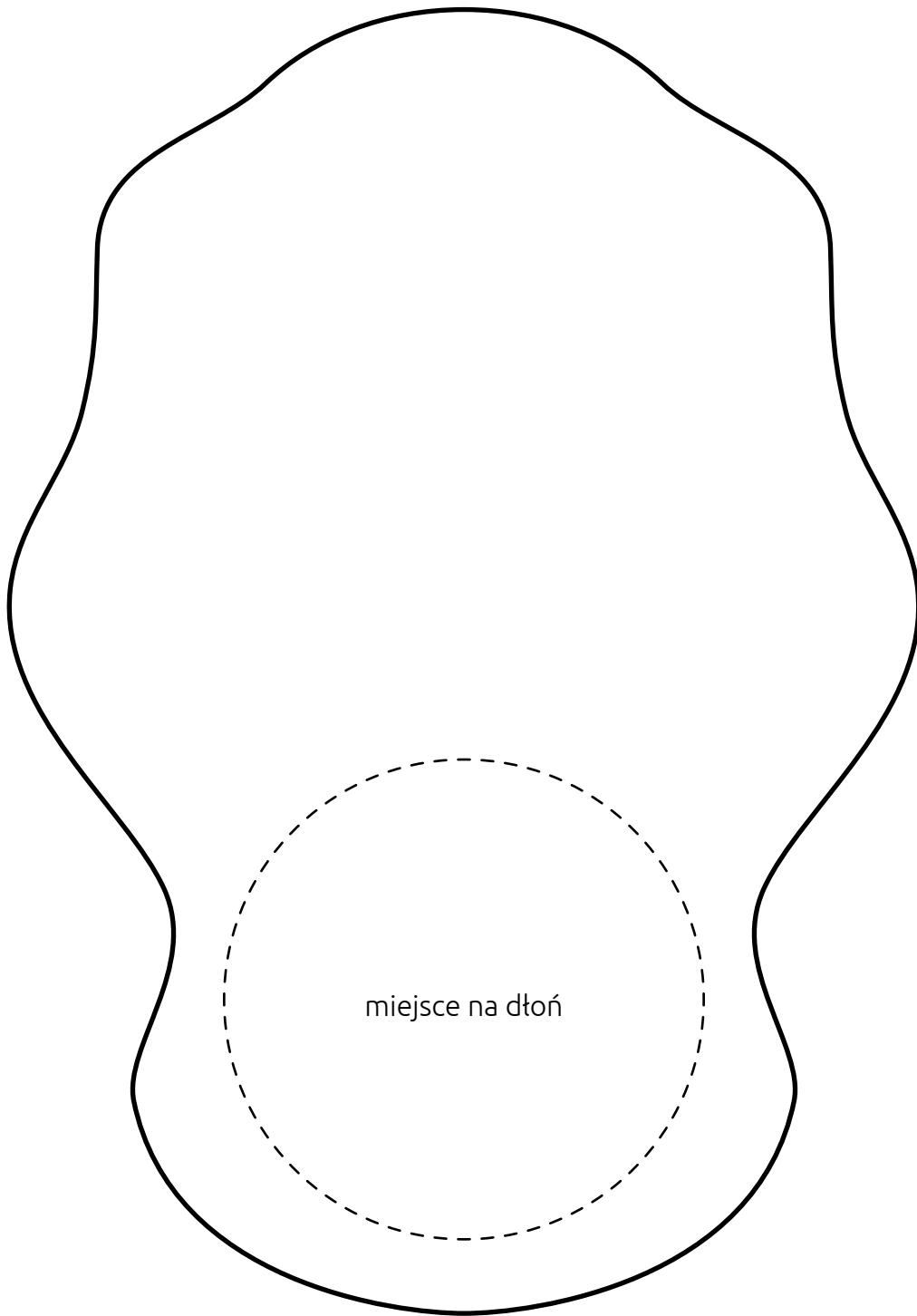
Materiały:

gruby brystol lub tektura formatu A3, kolorowy papier lub kredki lub farby, nożyczki i ewentualnie nożyk, zszywacz, klej, szara długa dorosła skarpetka.

Samodzielnie lub korzystając z szablonów narysuj lub odrysuj na tekturze kształt głowy słonia. Wytnij ją. Następnie pokoloruj głowę kredkami lub farbami albo znów korzystając z szablonów wytnij z kolorowego papieru uszy, głowę i kły. Dorysuj lub doklej oczy. W dolnej części głowy wytnij nożyczkami okrągły otwór, na tyle duży, by zmieściła się w nim twoja dłoń. Przetnij przez otwór skarpetę, powstanie z niej trąba. Jej brzeg zamocuj zszywaczem. Teraz możesz włożyć do skarpety rękę. Słoniowa trąba ożyje. Spróbuj podnieść nią drobne przedmioty, patyki, owoce. Udało się? Jeśli używałeś/używałaś palców wraz z kciukiem – chwytasz/chwytałaś tak, jak słoń afrykański. Spróbuj teraz podnieść te same przedmioty nie używając kciuka, tylko palców od wskazującego do małego. Jeśli sama trąba nie wystarcza, możesz pomóc sobie opierając przedmioty o własne nogi. Tak właśnie pomagają sobie w podnoszeniu niektórych przedmiotów słonie indyjskie.

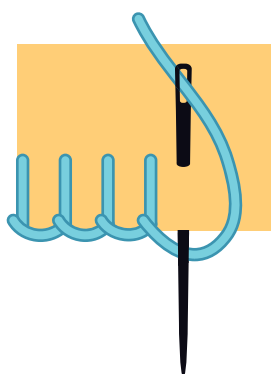

miejsce na dłoń

Słoń z filcu

Materiały:

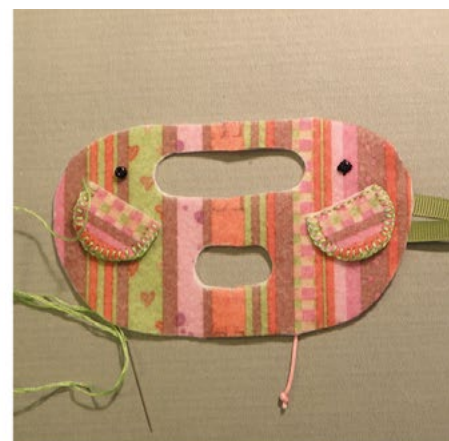
średniej grubości filc (1,5-3 mm) w dowolnym kolorze, ostre nożyczki, nici (może być mulina lub kordonek), igła, opcjonalnie koraliki na oczy, cienki sznureczek na ogon, tasiemka i kóteczek lub karabińczyk lub agrafka lub spinka do włosów (w zależności czy słoń będzie breloczkiem, broszką, spinką do włosów), jeśli chcesz by słoń „nabrał ciała” – wypychadło (np. ocieplana, skrawki filcu, wata, poliestrowe wnętrze poduszki) a także wydrukowany i wycięty szablon i pisak do odrysowania szablonu na filcu.

Złóż filc na pół. Ułóż szablon w taki sposób, by nogi słonia znalazły się na zgięciu filcu. Obrysuj szablon i wytnij wzór ze złożonego filcu.

W zależności czy planujesz zrobić dwustronny breloczek, talizman, czy też jednostronną broszkę czy spinkę do włosów, wytnij i naszyj dwoje uszu lub jedno ucho. Ucho możesz wcześniej obrębnić np. ścięciem dzierganym (patrz ilustracja). Wyhaftuj lub naszyj z koralika oko odpowiednio z jednej lub obydwu stron słonia. Jeśli planujesz stworzyć broszkę lub spinkę przyszyj do tylnej części słonia agrafkę lub metalową spinkę. Zanim słonia zeszyjesz możesz go jeszcze ozdobić haftując na nim coś lub doszywając ozdoby.

Ostatnim elementem będzie zeszywanie słonia. Przygotuj ogonek z kawałka sznurka i ewentualnie tasiemkę, jeśli szyjesz breloczek. Złóż filc równo i zeszyj wszystkie brzegi słonia ścięciem dzierganym lub zwyczajnie fastrygując. Uwaga! Pamiętaj o wszyciu pomiędzy warstwy filcu ogonka i tasiemki i jeśli chcesz by słoń nie był płaski, wypchaj go zanim zaszyjesz do końca.

Słonik na szczęście

Na pewno słyszeliście, że słonie przynoszą szczęście. Istnieją tylko dwie szkoły trąbowe. Jedna frakcja twierdzi, że szczęście przynoszą słonie z trąbą uniesioną wysoko nad głowę, ale druga twierdzi że jest zupełnie odwrotnie. Faktem jest, że uniesiona trąba świadczy o zdenerwowaniu zwierzęcia, dlatego my proponujemy zrobienie kartki ze słoniem spokojnym.

Materiały:

brystol lub blok techniczny w dowolnych kolorach, ołówek, nożyczki, nożyk do papieru, klej

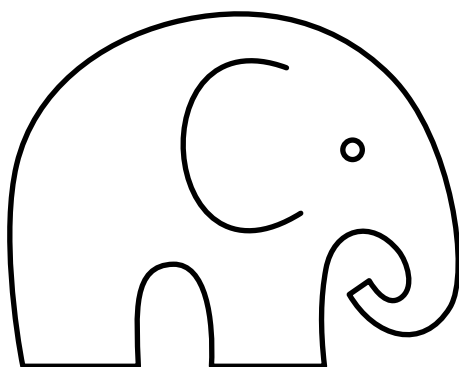
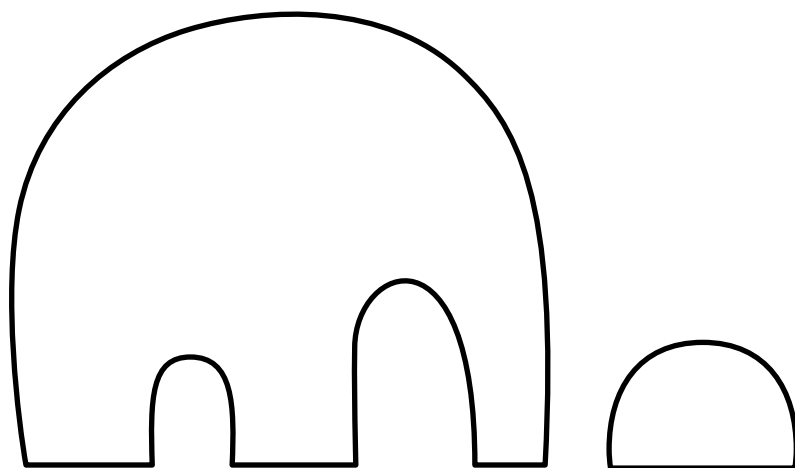
Wytnij z brystolu bazę na kartkę. Może być kwadratowa, podłużna, albo w typowym formacie pocztówkowym A6. Może być pojedyncza lub składana z miejscem na życzenia w środku. Zamiast kartki możesz zrobić zakładkę.

Następnie korzystając z szablonu albo samodzielnie naszkicuj ołówkiem słonia na grubszym papierze. Wytnij go, a następnie korzystając z nożyka do papieru natnij ucho i delikatnie je odegnij. Przyklej słonia na bazę, w taki sposób, by ucho odstawało (nie smaruj go klejem). Dorysuj oko. Możesz wyciąć i przykleić nad głową słonika komiksowy dymek i coś na nim napisać, albo dorysować słonikowi tło itd.

Szablony:

Stoń z filcu i Słonik na szczęście

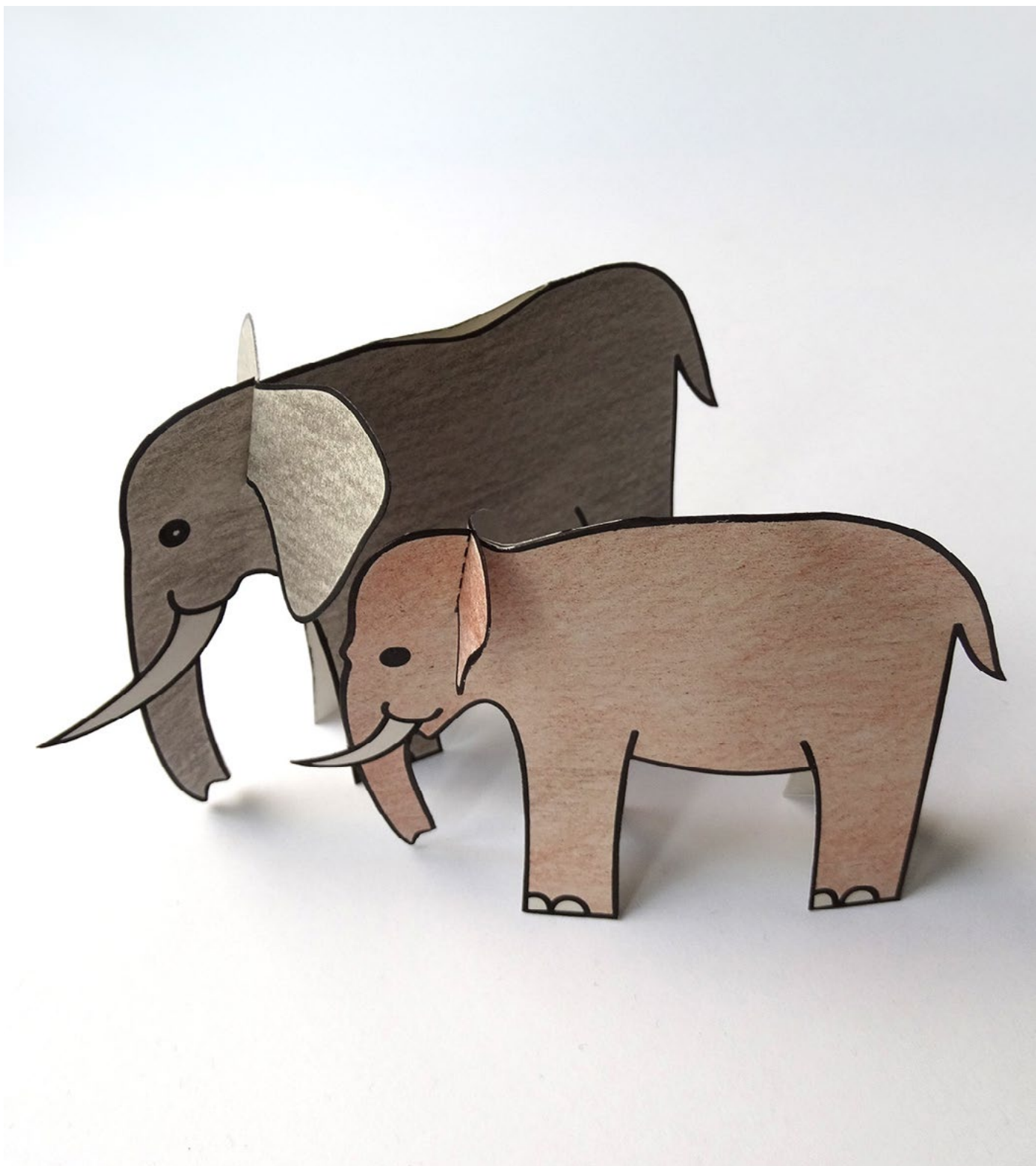

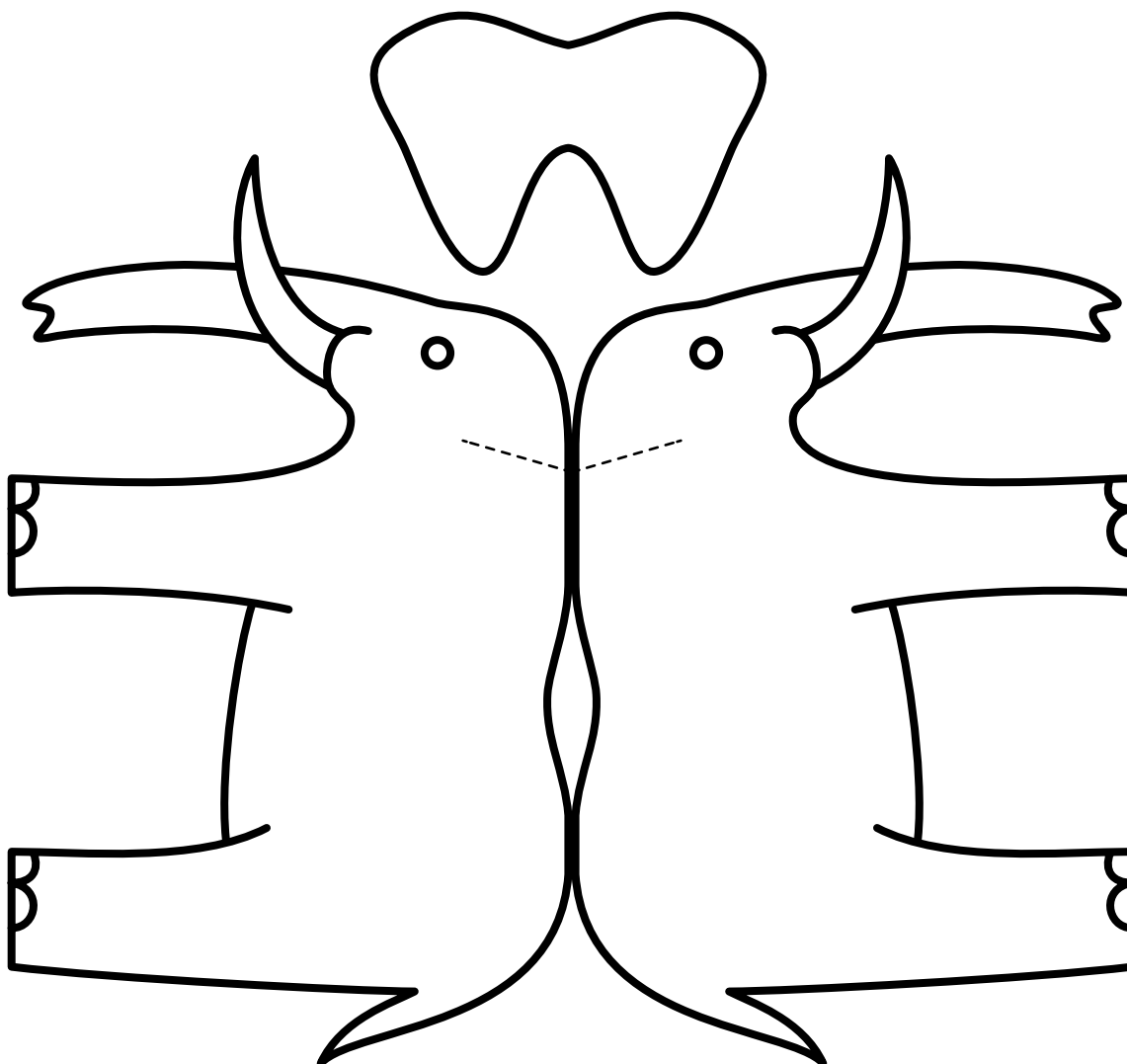
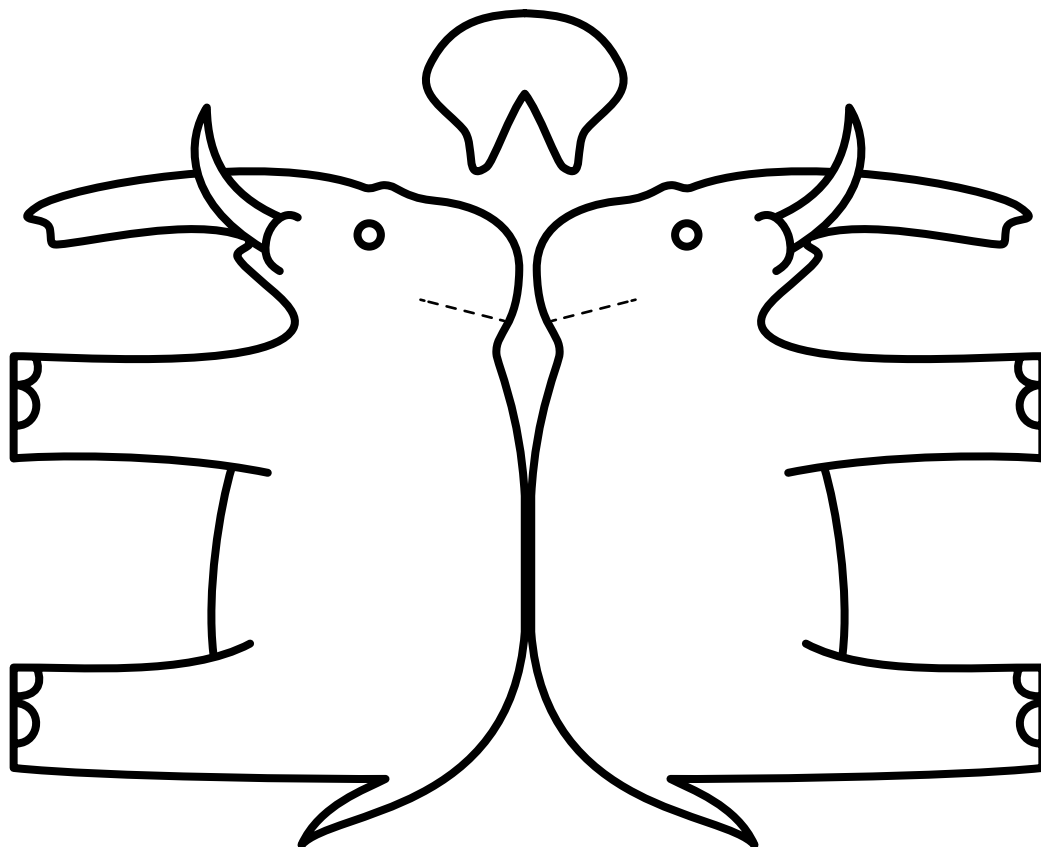
Stoń papierowy

Materiały:

drukarka, grubszy papier, nożyczki, klej, ewentualnie kredki

Wydrukuj stonie, pokoloruj kredkami, wytnij ich ciała oraz uszy. Natnij miejsce na uszy, włóż je w nacięcie. Sklej trąbę i ogon. Stoń gotowy.

Zabawa ruchowa w słońca

Materiały:

2 pary rajtuz + 2 pary skarpetek oraz kilka lub kilkanaście kręgli (np. z butelek po napojach), ewentualnie lekkie piłeczki

Przygotuj dwa tory z kręglami oraz trąby. W jedną nogawkę rajtuz, w miejsce palców włóż zwinięte w kłębek skarpetki. Drugą nogawkę złóż na pół lub na trzy części i zawiąż, tak aby nie przeszkadzała. W ten sam sposób przygotuj drugie rajtuzy. W ten sposób przygotowane mamy dwie słoniowe trąby. Podziel graczy na grupy i ustaw w szeregu. Pierwsze osoby w grupach zakładają na głowę rajtuzy jak czapki w ten sposób by trąba znajdowała się z przodu głowy. Zadaniem graczy będzie przebiec do kręgli i za pomocą trąby przewrócić je, dobiec do mety, a następnie wracając ustawić kręgle na swoim miejscu, tak by kolejna osoba z grupy mogła powtórzyć zadanie. Zamiast przewracania kręgli można za pomocą trąby toczyć do mety lekką piłeczkę.

Dofinansowano ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fotografia na okładce: tontantravel, CC BY-SA 2.0

Materiały opracowano w ramach projektu „Ekologia mieszkańca”
realizowanego przez Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”
www.zrodla.org